

Gosztonyi Gergely

Az Európai Unió Bírósága hozzájárulása az online platformok felelősségi és monitorozási kérdéseinek alaposabb megértéséhez

Az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv 4. szakasza 2000-ben fontos szabályokat állított fel a közvetítő szolgáltató jogsértő tartalomért viselt felelőssége kapcsán, ám az eltelt húsz évben egyértelművé vált, hogy a részletek nem eléggé kidolgozottak. Mindez érinti az információs társadalommal összefüggő szolgáltatás fogalmát ugyanúgy, mint az általános monitorozással kapcsolatos kérdéseket. Jelen tanulmány végigköveti az Európai Unió Bíróságának (EUB) e kérdésben játszott gyakorlatát és szerepét, hiszen az EUB jelentősen hozzájárult ahhoz, hogy a 2020-ban bemutatott Digital Services Act (DSA) – Digital Markets Act (DMA) javaslatcsomag a modern kor követelményeinek megfelelőbb irányba tudjon elindulni a felelősséget illetően.¹

Bevezetés

Az online platform kifejezést a szak- és a köznyelv is sokféleképpen használja, hogy a szolgáltatások és eszközök rendkívül széles és szerteágazó készletét nevezzék meg vele.² Összefoglaló jelleggel Andrea Bertolini olyan entitásokként definiálja őket, amelyek „a) 'over the top' digitális szolgáltatásokat kínálnak a felhasználóknak; b) két- vagy többoldalú piaci üzleti modellként működnek vagy működtethetők és c) lehetővé teszik a piac különböző oldalai közötti interakció általános megkönnyítését, még akkor is, ha nincs közvetlen interakció közöttük”.³ E kérdéskör egyik fontos eleme, azaz az internet szabályozásának egyik kulcskérdése kapcsán, miszerint ki is tehető felelőssé a jogsértő tartalomért, az Európai Unió által kialakított szabályrendszer központi eleme az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv

¹ A Bolyai János Kutatási Ösztöndíj támogatásával készült.

² Andrea Bertolini: *Liability of Online Platforms*. Brussels, European Parliamentary Research Service, 2021. IV.

³ Bertolini (2021): i. m. III.

(Eker. irányelv)⁴ 4. szakasza,⁵ amely a közvetítő szolgáltatók felelőssége címet viseli. A szabályrendszer hármas fogalomrendszerrel dolgozik, amelyből az első kettő esetében („egyszerű továbbítás” és „gyorsítótárolóban történő rögzítés [caching]”) a szolgáltatók – az amerikai Kommunikációs tisztességről szóló törvény⁶ 230(c) (1) paragrafusában szereplőkhöz hasonló – immunitást élveznek a felelősség alól, azaz a feltöltött tartalomért felelősségre nem vonhatók. Az érdekesebb ugyanakkor a tárhelyszolgáltatók felelősségi kérdése, amelyre vonatkozó szabályok az Eker. irányelv 14. cikkében kaptak helyet. Ennek alapján a szolgáltató – főszabály szerint – felelős a tárhelyén elhelyezett tartalomért, és abban az esetben mentesül a felelősség alól,⁷ amennyiben a) nincsen tényleges tudomása jogellenes tevékenységről vagy információról, és – ami a kárigényeket illeti – nincsen tudomása olyan tényekről vagy körülményekről, amelyek nyilvánvalóan jogellenes tevékenységre vagy információra utalnának; vagy b) amint ilyenről tudomást szerzett, haladéktalanul intézkedik az információ eltávolításáról vagy az ahhoz való hozzáférés megszüntetéséről.⁸

Az európai rendszer (relatív)⁹ újdonsága tehát ez az általánosan használt értesítési-eltávolítási eljárás (*notice-and-takedown system*, NTDS¹⁰), amely így egy többlépcsős feltétel- és eljárási rendszert léptetett életbe: a közvetítő szolgáltatónak egyrészt biztos tudomással kell rendelkeznie olyan tartalomról, amely nyilvánvalóan jogellenes, másrészt meghatározott időn belül lépéseket kell tennie a tartalom eltávolítása érdekében. Így tehát megállapítható, hogy az amerikai, szabályozással szemben az Európai Unió egy másik modell (amelyet „biztonságos kikötő modellnek”¹¹

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2000/31/EK irányelve (2000. június 8.) a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól („Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv”). L 178/1 (2000. július 17.). 0001–0016.

⁵ Christiane Wendehorst: Platform Intermediary Services and Duties under the E-Commerce Directive and the Consumer Rights Directive. *Journal of European Consumer and Market Law*, 5. (2016), 1. 30–33.

⁶ Communications Decency Act (CDA), Pub. L. No. 104-104 (Tit. V), 110 Stat. 133 1996. február 8.

⁷ Judit Bayer: Rights and Duties of Online Platforms. In Judit Bayer et al. (szerk.): *Perspectives on Platform Regulation*. Baden-Baden, Nomos Verlagsgesellschaft, 2021, 27.

⁸ Eker. irányelv, [14].

⁹ Az eljárás már az 1998-as amerikai DMCA-ban (The Digital Millennium Copyright Act [DMCA], Pub. L. 105-304, 112 Stat. 2860 [1998. október 28.]) megjelenik, ám ott csak a szerzői jogsértésekre nézve alkalmazandó. Összevetésnek lásd Miquel Peguera: The DMCA Safe Harbors and Their European Counterparts: A Comparative Analysis of Some Common Problems. *Columbia Journal of Law & the Arts*, 32. (2009), 4. 481–512.

¹⁰ Alexandre De Streel et al.: *Online Platforms' Moderation of Illegal Content Online. Law, Practices and Options for Reform*. Study for the Committee on Internal Market and Consumer Protection, Policy Department for Economic, Scientific and Quality of Life Policies. Luxembourg, European Parliament, 2020. október.

¹¹ Tambiana Madiega: *Reform of the EU Liability Regime for Online Intermediaries. Background on the Forthcoming Digital Services Act*. European Parliamentary Research Service, 2020. május. 1–2.

is szoktak nevezni) mellett tette le a voksát, amely egy nem automatikus mentesülést helyezett a középpontjába.¹²

Az NTDS mellett külön ki kell emelni az Eker. irányelv 15. cikkében foglaltakat, hiszen a fenti szabályozás mellett leszögezték, hogy a tagállamok nem állapítanak meg a szolgáltatókat terhelő olyan általános kötelezettséget, amely alapján a) az általuk továbbított vagy tárolt információkat nyomon kellene követniük, vagy amely szerint b) a jogellenes tevékenységre utaló tényeket vagy körülményeket kellene kivizsgálniuk (*általános monitorozási kötelezettség*).¹³ Ez a szabály tehát nem kötelezi a szolgáltatókat, és így a közösségi médiát sem arra, hogy folyamatosan nyomon kövessék a rájuk felkerülő tartalmakat¹⁴ (*általános monitorozás előírásának tilalma*).¹⁵

A probléma, amellyel azonban szembesülni kellett, hogy „az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv végrehajtásának módja az EU-ban nagyon eltérő, és hogy az online felelősségre vonatkozó nemzeti ítélkezési gyakorlat ma (2020-ban¹⁶) továbbra is nagyon széttagolt”.¹⁷ Mindezt tetézi a „jó samaritánus paradoxon”¹⁸ is, azaz az a gyakorlat, hogy az online platformszolgáltatók inkább passzívak maradnak, mert aktivitásuk esetén elvesztik a felelősség alóli mentesülés lehetőségét.

Bátran állíthatjuk, hogy az irányelv elfogadása óta eltelt huszonegy évben számos kérdésben zajlottak szakmai viták (így például mikor jelenthető ki, hogy a platformszolgáltató tudomása tényleges; mit jelent a nyilvánvalóan jogellenes tartalom; mi az a haladéktalanság, amelyen belül a szolgáltatónak lépnie szükséges; aktív vagy passzív típusú szolgáltatóról beszélünk-e; de többen felvetették, hogy nem csupán egyféle, hanem többféle eljárásra lenne szükség a különféle tartalmak esetében),¹⁹ ám a szabályzás alapos értelmezése – hiszen mindezek nélkül nem lehet megállapítani,

¹² Fontos mindemellett, hogy az Eker. irányelv, 4. szakasz, 14. cikk (3) alapján a tagállamok számára rendelkezésre áll az a lehetőség, hogy eljárásokat alakítsanak ki az információ eltávolításának vagy a hozzáférés megszüntetésének szabályozására.

¹³ Ki kell ugyanakkor hangsúlyozni – ahogy a későbbi bírósági joggyakorlat is foglalkozott vele –, hogy az Eker. irányelv 47. cikke kijelenti, hogy mindez „nem érinti azonban az egyedi esetben alkalmazandó nyomon követési kötelezettségeket”.

¹⁴ Joris van Hoboken et al.: *Hosting Intermediary Services and Illegal Content Online. An Analysis of the Scope of Article 14 ECD in Light of Developments in the Online Service Landscape: Final Report*. Luxembourg, European Commission, 2018. 45–47.

¹⁵ Jan Oster: *European and International Media Law*. Cambridge, Cambridge University Press, 2017. 234–236.

¹⁶ Értelmező beszúrás a szerző által.

¹⁷ Madiega (2020): i. m. Összefoglaló.

¹⁸ Per Strömbäck: Good Samaritan Paradox Paradox. *Netopia*, 2020. június 12.

¹⁹ Bár jelen tanulmány a 2019-es szerzői jogi irányelv vizsgálatát nem tartja céljának, meg kell jegyezni, hogy az abban foglalt eltávolítási szabályok speciális színterét képezik a rendszernek. Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/790 irányelve (2019. április 17.) a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg). L 130/92 (2019. május 17.) 92–125. Lásd Felipe Romero-Moreno: ‘Notice and staydown’ and Social Media: Amending Article 13 of the Proposed Directive on Copyright. *International Review of Law, Computers & Technology*, 33. (2019), 2. 187–210.

hogy egy tartalmat jogszerűen távolítottak-e el, vagy cenzurális hatásokról beszélhetünk – sok esetben a nemzetközi bíróságokra maradt.

Az Európai Unió Bírósága

A platformszolgáltatói felelősség Eker. irányelvben foglalt szabályainak részletezése szempontjából a két legfontosabb nemzetközi bíróság az Európai Unió Bírósága Luxembourgban és az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) Strasbourgban. A két bíróság két különböző nemzetközi szervezet égisze alatt jött létre, és az EJEB nem uniós intézmény.²⁰

Jelen tanulmány az EUB platformszolgáltatói felelősséggel kapcsolatos kérdéseit elemzi, ám érdemes röviden kiemelni, hogy a két nemzetközi bíróság között milyen fontosabb különbségeket lehet tenni. Elizabeth Imbarlina úgy fogalmaz, hogy „az EUB integratív szereplőnek tekinthető, amely további uniós harmonizációra törekszik, míg az EJEB feladata az emberi jogi normák védelmének biztosítása, amelyen belül szélesebb értelmezési keretet kap az Európai Unión belüli pluralizmus és a nemzeti szuverenitás.”²¹ Az EUB így ítélezésében a gazdasági integráció, a közös piac és az alapszabadságjogok mindegyikére tekintettel kell legyen.

A gyakorlatban így az EUB közvetít az uniós intézmények, valamint az uniós intézmények és a tagállamok közötti vitákban, emellett „biztosítja az Európai Unióról szóló szerződés betartását nemzeti szinten, és a maastrichti szerződés alapján joga van pénzbírságot kiszabni az uniós jogszabályokat megsértő jogi személyekre és tagállamokra”.²² Másik oldalról „az EJEB gyakorlata fokozatosabban (és politikailag talán kevésbé »költséges« módon) végrehajtható, mint az EUB elmarasztaló ítélete esetén”.²³ Ezek a bíróságok figyelembe veszik egymás ítéleteit, amelyekben az emberi jogok megsértésére hivatkoznak, és emellett „a bírósági jogfejlesztés útján az EUB az alapjogvédelem robosztus tételeit dolgozta ki, annak ellenére, hogy formális értelemben az EUB nem emberi jogi bíróság, tehát az alapjogvédelem pusztán másodlagos hozománya az EUB működésének”.²⁴ Mindez azért is fontos, mert ahogy Oreste Pollicino megjegyzi: „Az EJEB és az EUB egészen más módon védi a szólásszabadságot. Míg az előbbi valójában alkotmányjogi alapjogi bírósággént

²⁰ Részletesen lásd Szabó Sarolta: Alapvető jogok védelme és az Európai Unió nemzetközi magánjoga. *Iustum Aequum Salutare*, 10. (2014), 2. 49–60.

²¹ Elizabeth Imbarlina: The Roles and Relationship between the Two European Courts in Post-Lisbon EU Human Rights Protection. *Jurist*, 2013. szeptember 12.

²² Snezana Bardarova: Comparison Between the European Court of Justice and European Court of Human Rights. *SSRN Paper*, 2013. június 18.

²³ Imbarlina (2013): i. m.

²⁴ Daka Marija: Az Emberi Jogok Európai Egyezménye és az Európai Unió alapjogvédelmi rendszerének összefüggései – konvergencia és divergencia az európai jogi térben. Doktori értekezés. Pécs, Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola, 2020. 72.

működik, ez utóbbit jobban befolyásolta az Európai Közösség eredeti gazdasági jellege.”²⁵ Ezen eltérések a két bíróságnak a platformszolgáltatók moderálási vagy tartalomszabályozási kérdéseivel kapcsolatos gyakorlatában is jól tetten érhetők.

Az EJEB-nél tárgyalta Delfi-ügyben²⁶ Észtország megjegyezte, hogy az EUB „soha nem döntött a Delfi-ügyhöz hasonló ügyben”.²⁷ Az EJEB válaszképpen a L'Oréal-ügyre hivatkozott, ám már egy évvel korábban is foglalkozott a kérdéssel.²⁸ Mielőtt az érintett ügyeket megvizsgálánánk az EUB gyakorlatával kapcsolatban, érdemes Oreste Pollicino tanulmányához fordulni, amelyben azt írja, hogy „az EUB előzetes eljárások keretében hozza meg döntéseit. Ebben az esetben a hazai bíróságok játszanak döntő szerepet, amelyek kérdéseket terjesztenek az EUB elé. Ez a különbség (az EJEB-hez képest²⁹) arra készteti a luxembourgi bíróságot, hogy *de facto* szerepet játsszon az alapvető jogok elbírálásában.”³⁰

Mérföldkönek számító esetek az Európai Unió Bírósága előtt

Jelen tanulmányban mindezek alapján érdemes végigkövetni az EUB gyakorlatát a kérdésben, hiszen a fent említett problémák kapcsán az EUB – természetesen az EJEB mellett – számos alapvető ítélettel járult hozzá ahhoz, hogy a 2020-ban bemutatott Digital Services Act (DSA)³¹ – Digital Markets Act

²⁵ Oreste Pollicino: Judicial Protection of Fundamental Rights in the Transition from the World of Atoms to the Word of Bits: the Case of Freedom of Speech. *European Law Journal*, 25. (2019), 2. 168.

²⁶ Nádori Péter: Delfi AS v. Észtország: strasbourgi döntés a névtelen kommentekért viselt szolgáltatói felelősségről. *Infokommunikáció és Jog*, 10. (2013), 56. 131–140.; Nádori Péter: Úton a tömeges internetes szolás jogi megítélésének új megközelítése felé. A strasbourgi Nagykamara ítélete a Delfi-ügyben. *In Medias Res*, 8. (2019), 2. 362.

²⁷ Delfi AS v. Estonia, no. 64569/09, 2015. június 16-i ítélet, [85].

²⁸ Jelen tanulmányban csak a direkt módon kapcsolódó ítéleteket elemzem, a felelősséghez áttételes módon kapcsolódó ügyekről lásd Bartóki-Gönczy Balázs et al.: Általános kérdések – Áttekintés. In Czékmann Zsolt – Barzó Tímea – Csák Csilla (szerk.): „Gondolatok közttere”. A közösségi média személyiségvédelemmel összefüggő kihívásai és szabályozása az egyes államokban. Miskolc, Miskolci Egyetemi Kiadó, 2021. 14–15.; Nataliia Filatova-Bilous: Once again Platform Liability: on the Edge of the 'Uber' and 'Airbnb' Cases. *Internet Policy Review*, 10. (2021), 2.

²⁹ Értelmező beszűrés a szerző által.

³⁰ Pollicino (2019): i. m. 161.; Részletesebben lásd Gráinne de Burca: After the EU Charter of Fundamental Rights: The Court of Justice as a Human Rights Adjudicator? *Maastricht Journal of European & Competition Law*, 20. (2013), 2. 168–184.

³¹ Európai Bizottság: *Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a digitális szolgáltatások egységes piacáról (digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály) és a 2000/31/EK irányelv módosításáról*. COM(2020)825 végleges (2020. december 15.).

(DMA)³² javaslatcsomag a modern kor követelményeinek megfelelőbb irányba tudjon elindulni a felelősséget illetően.³³

Google France SARL és Google Inc. kontra Louis Vuitton Malletier SA, Google France SARL kontra Viaticum SA és Luteciel SARL, Google France SARL kontra Centre national de recherche en relations humaines (CNRRH) SARL és mások (2010)

A témát érintő első fontos ügyben több különböző védjegytulajdonos perelte a Google francia leányvállalatát, az ügyeket pedig összevonták.³⁴ A perek tárgya mindegyik esetben az volt, hogy a Google keresőmotor az „AdWords” nevű fizetett hivatkozási szolgáltatás keretében használja a védjegyeiket, miközben a találatok hamisított termékek oldalaira vezetnek. Mindegyik érintett azt kérte, hogy a nemzeti bíróság állapítsa meg a Google felelősségét a jogsértés kapcsán. A Google arra hivatkozott, hogy a cégnek nincs kontrollja a linkelt oldalak felett, így a felelőssége sem állapítható meg. Az ügy eljutott az EUB elé, amely az ügy komplexitására és fontosságára tekintettel nagytanácsban járt el, és azt az álláspontot foglalta el, hogy egyrészt az Eker. irányelv alapján a keresőmotor-szolgáltatás egyértelműen „információs társadalommal összefüggő szolgáltatásnak” minősül,³⁵ másrészt a Google nem minősül passzív, technikai jellegű szolgáltatónak, hiszen a cég feltételrendszere alapján szűletik meg a találatok sorrendje, másrészt a fizetős szolgáltatás alapján módosíthat is ezen a sorrenden.³⁶ Az EUB így ebben az ügyben azt jelezte a nemzeti

³² Európai Bizottság: *Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a digitális ágazat vonatkozásában a megtámadható és méltányos piacokról (digitális piacokról szóló jogszabály)*. COM(2020)842 végleges (2020. december 15.).

³³ Gosztonyi Gergely: Az Európai Unió új digitális rendeletcsomagjának irányai. In Peres Zsuzsanna – Bathó Gábor (szerk.): *Ünnepi tanulmányok a 80 éves Máthé Gábor tiszteletére. Labor est etiam ipse voluptas*. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó, 2021. 405–418.; Zódi Zsolt: Az Európai Unió digitális szolgáltatásokról és digitális piacokról szóló új rendelettervezetei. *Gazdaság és Jog*, 29. (2021), 1. 12–14.; Szőke Gergely László: A közösségi oldalak szabályozási problémái. In Kis Kelemen Bence – Mohay Ágoston (szerk.): *A technológiai fejlődés jogi kihívásai*. Pécs, Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, 2021. 105–120.

³⁴ A C-236/08. sz. Google France SARL és Google Inc. kontra Louis Vuitton Malletier SA, a C-237/08. sz. Google France SARL kontra Viaticum SA és Luteciel SARL és a C-238/08. sz. Google France SARL kontra Centre national de recherche en relations humaines (CNRRH) SARL és társai egyesített ügyekben 2010. március 23-án hozott ítélet, ECLI:EU:C:2010:159.

³⁵ A C-236/08. sz. Google France SARL és Google Inc. kontra Louis Vuitton Malletier SA, a C-237/08. sz. Google France SARL kontra Viaticum SA és Luteciel SARL és a C-238/08. sz. Google France SARL kontra Centre national de recherche en relations humaines (CNRRH) SARL és társai egyesített ügyekben 2010. március 23-án hozott ítélet, ECLI:EU:C:2010:110.

³⁶ A C-236/08. sz. Google France SARL és Google Inc. kontra Louis Vuitton Malletier SA, a C-237/08. sz. Google France SARL kontra Viaticum SA és Luteciel SARL és a C-238/08. sz. Google France SARL kontra Centre national de recherche en relations humaines (CNRRH) SARL és társai egyesített ügyekben 2010. március 23-án hozott ítélet, ECLI:EU:C:2010:115.

bíróságnak, hogy általános mentesülés az adott esetben nem képzelhető el, de azt a nemzeti bíróságnak kell vizsgálnia, hogy az adott esetben, a kérdéses termékekkel kapcsolatban fennáll-e a szolgáltató aktív szerepe.³⁷

*L'Oréal SA és mások kontra eBay International AG és mások (2011)*³⁸

A második kiemeltnek számító ügyben a L'Oréal francia kozmetikai vállalat jelezte az eBay online piactérnek, hogy a termékeinek hamisított változatait számos alkalommal árusítják L'Oréal terméknév alatt, miközben a piactér a felhasználói által aláírt szerződésben megtiltja a hamisított áruk adásvételét. Emellett tesztelésre (és nem eladásra) szánt L'Oréal termékek is felkerültek eladásra a honlapra. A kozmetikai vállalat az eBay (és jelen ügyben kiemelten az eBay.co.uk-t működtető európai leányvállalat) felelősségét vetette fel, míg perbe vonta a Google-t is, mivel azon a kozmetikai termékek nevére való keresés után e hamisított és nem eladásra szánt termékek eBay-re mutató hirdetései is megjelentek találatként.

Az ügyben eljáró Arnold bíró számos olyan lehetőséget vetett fel, amelyet az eBay megtehetne a problémák kiszűrése vagy minimalizálása érdekében anélkül, hogy általánosan monitoroznia kellene a rá feltöltött tartalmakat, ugyanakkor megjegyzi, hogy azért, mert mindezek lehetségesek, még jogilag nem biztos, hogy kötelezően meg is kell tennie. „Nincs kétségem afelől, hogy az eBay Europe többet tudna tenni, mint jelenleg. Például úgy tűnik, lehetséges, hogy az eBay Europe az alábbi lépések egy részét vagy mindegyikét megtehetné, bár néhány közülük technikailag nagyobb kihívást és költséget jelent, mint a többi:

- a) a keresőlisták szűrése, mielőtt közzéteszik őket a honlapon;
- b) további szűrők használata, beleértve az olyan szűrőket, amely tesztelésre szolgáló termékeket, valamint az egyéb nem értékesíthető termékeket és a doboz nélküli termékeket észlelik;
- c) nem csupán a megnevezések (címek), hanem a tartalmi leírások szűrése;
- d) megkövetelheti az eladótól, hogy tegye közzé nevét és címét a feltöltéskor, legalábbis amikor olyan termékeket tölt fel, amelyek arra utalnak, hogy azokat kereskedelmi forgalomban kívánják értékesíteni;

³⁷ Ki kell ugyanakkor emelni, amit a *Harvard Law Review* jelzett az ügy és Poiars Maduro főtanácsnok indítványának az EUB-nál logikailag követhetőbb érvelése kapcsán: „A főtanácsnok véleménye azt mutatja, hogy egy hagyományosabb elemzés elkerülhette volna a bíróság érvelésének hibáit, miközben ugyanazt az eredményt érte volna el. [...] A hagyományos doktrína jól szolgált volna az EUB-t a Google France-ügyben még az internet korában is.” Joined Cases C-236/08, C-237/08 & C-238/08, Google France SARL v. Louis Vuitton Malletier SA. *Harvard Law Review*, 124. (2010), 2. 648, 655.

³⁸ A C-324/09. sz. L'Oréal SA és mások kontra eBay International AG és mások ügyben 2011. július 12-én hozott ítélet, ECLI:EU:C:2011:474.

- e) további korlátozásokat írhat elő a magas kockázatú termékek, például illatanyagok és kozmetikumok mennyiségére vonatkozóan;
- f) következetesebbnek kell lenniük irányelveikben, például a doboz nélküli termékek értékesítését illetően;
- g) irányelveket fogad el a jogsértések olyan típusai ellen, amelyeket a jelen ügy nem érint, így különösen az Európai Gazdasági Térségen kívüli áruknak a védjegytulajdonosok beleegyezése nélküli értékesítésére;
- h) jobban vegyék figyelembe a negatív felhasználói visszajelzéseket (különösen a hamisítványokkal kapcsolatban);
- i) szigorúbb szankciók alkalmazása; és
- j) szigorúbban kell felfüggesztenie azoknak a felhasználóknak a fiókjait, akiknek a fiókja már korábban volt felfüggesztve (bár joggal mondhatjuk, hogy az eBay Europe nemrégiben javította e tekintetben a teljesítményét).³⁹

Az angliai bíróság mindezen észrevételek alapján az EUB-hoz fordult – többek között – azzal kapcsolatban, hogy az Eker. irányelv 14. cikke vonatkozik-e egy online piactér működtetőjére, és ha igen, milyen feltételek mellett. Az EUB egyértelműen arra az álláspontra helyezkedett, hogy a válasz igenlő, azaz a vonatkozó jogszabályhely érvényes az online piacterek működtetőire is.⁴⁰ A felelősséggel kapcsolatban a bíróság a Google France-ügyhöz hasonlóan jelezte, hogy a semleges, passzív típusú szolgáltatók felelősség alóli mentesülése elképzelhető, de jelen esetben az eBay aktívan járul hozzá az adásvételek sikerességéhez (például egyes esetekben segítséget nyújtott az árak optimalizálásához vagy hirdetett bizonyos termékeket⁴¹), azaz számára a felelősség alóli mentesülés esetei nem állnak fenn. Az EUB így ebben az ügyben is azt jelezte a nemzeti bíróságnak, hogy általános mentesülés az adott esetben nem képzelhető el, de azt a nemzeti bíróságnak kell vizsgálnia, hogy az adott esetben a L'Oréal termékeivel kapcsolatban fennáll-e a szolgáltató aktív szerepe. Amennyiben a kérdésre a válasz igenlő, akkor a felelősséget is meg lehet állapítani. Kiemelendő, hogy az EUB ítéletéből többen (például Christine Riefa⁴²) azt a következtetést vonták le, hogy a szolgáltatóknak általános monitorozási kötelezettségük lenne ezután, de az EUB ilyen álláspontra az ügy hivatalos dokumentumaiban nem jutott.⁴³

³⁹ L'Oréal SA v. eBay International AG [2009] RPC 21, [2009] ETMR 53, [2009] EWHC 1094 (Ch), [277].

⁴⁰ A C-324/09. sz. L'Oréal SA és mások kontra eBay International AG és mások ügyben 2011. július 12-én hozott ítélet, ECLI:EU:C:2011:474, [109].

⁴¹ A C-324/09. sz. L'Oréal SA és mások kontra eBay International AG és mások ügyben 2011. július 12-én hozott ítélet, ECLI:EU:C:2011:474, [114].

⁴² Christine Riefa: The end of Internet Service Providers liability as we know it – Uncovering the consumer interest in CJEU Case C-324/09 (L'Oréal/eBay). *Journal of European Consumer and Market Law*, 1. (2012), 2. 104–111.

⁴³ Kirsten Gilbert: L'Oréal v. eBay: ECJ Judgment. *SGL*, 2011. július 12.

*UPC Telekabel Wien GmbH kontra Constantin Film Verleih GmbH
és Wega Filmproduktionsgesellschaft mbH (2014)*

Az ügy előzményeként két német filmforgalmazó cég jelezte az osztrák UPC Telekabelnek, hogy néhány jogvédett filmjük a tudomásuk nélkül letölthető az UPC internetszolgáltatását használó kino.to honlapról.⁴⁴ A két cég a kino.to honlap teljes megszüntetését vagy elérhetetlenné tételét követelte. A UPC tagadta a felelősségét, hiszen álláspontja szerint nem működött közre a jogvédett tartalom továbbításában. Az ügy az EUB elé került, amely – bár nem az Eker. irányelvre, hanem a szerzői jogi irányelvre⁴⁵ hivatkozott – megállapította, hogy az olyan internetszolgáltató, amely jogvédett tartalmakat (is) közvetít a nyilvánosság felé, közvetítő szolgáltatónak minősül, és ennek megállapításához nem szükséges, hogy szerződéses kapcsolat legyen az internetszolgáltató és a jogvédett tartalom védelmi jogosultja között. Az EUB megállapította, hogy annak megválasztása, hogy a szolgáltató milyen módon és milyen technikai megoldásokkal védi a szellemi tulajdont, a saját belátására van bízva⁴⁶ – ennek jogszerűségének megállapítása pedig a nemzeti bíróságok feladata. A megoldásnak ugyanakkor két konjunktív feltételt figyelembe kell vennie: a) a megtett intézkedések nem vonhatják meg szükségtelenül az internethasználóktól a rendelkezésre álló információkhoz való jogszerű hozzáférés lehetőségét és b) ezek az intézkedések megakadályozzák a védett tárgyhoz való jogosulatlan hozzáférést, vagy legalábbis megnehezítik és komolyan eltántorítják a szolgáltatást igénybe vevő internethasználókat, hogy hozzáférjenek a szellemi tulajdonhoz fűződő jogok megsértésével rendelkezésükre bocsátott tartalomhoz.⁴⁷

Sotiris Papasavvas kontra O Fileleftheros Dimosia Etaireia Ltd és mások (2014)

Az ügyben, amelyben a ciprusi bíróság előzetes eljárás keretében kérdést intézett az EUB-hoz, Sotiris Papasavvas perelt be egy újságkiadó vállalatot, annak főszerkesztőjét és két újságíróit olyan online tartalmak miatt, amelyeket rágalmazónak

⁴⁴ A C-314/12. sz. UPC Telekabel Wien GmbH kontra Constantin Film Verleih GmbH és Wega Filmproduktionsgesellschaft mbH ügyben 2014. március 27-én hozott ítélet, ECLI:EU:C:2014:192.

⁴⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/790 irányelve (2019. április 17.) a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg). L 130/92 (2019. május 17.) 92–125.

⁴⁶ Faye Fangfei Wang: Site-blocking Orders in the EU: Justifications and Feasibility. *14th Annual Intellectual Property Scholars Conference (IPSC)*. Boalt Hall School of Law, University of California, Berkeley, 2014. augusztus 7–8.

⁴⁷ A C-314/12. sz. UPC Telekabel Wien GmbH kontra Constantin Film Verleih GmbH és Wega Filmproduktionsgesellschaft mbH ügyben 2014. március 27-én hozott ítélet, ECLI:EU:C:2014:192, [64].

érzett.⁴⁸ A nemzeti bíróság az EUB-hoz fordult – többek között – azzal kapcsolatban, hogy az Eker. irányelv „információs társadalommal összefüggő szolgáltatással” kapcsolatos szabályrendszere a) kizárja-e a polgári jogi felelősség megállapítását, b) vonatkozik-e egy nyomtatott újság online felületeire; illetve hogy c) van-e jelentősége, hogy az online felület ingyenesen vagy fizetségért cserébe érhető el. Az EUB az Eker. irányelv 3. cikk (1) alapján egyértelműnek látta, hogy Ciprus megállapíthat (jelen esetben a rágalalmazást érintő) szabályokat az „információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokkal” kapcsolatban, amelyeket az Eker. irányelv semmilyen módon nem zár ki. A második kérdés megválaszolásához először a harmadik kérdésre adott választ az EUB: a felelősség alóli mentesüléshez nem az a lényeges elem, hogy fizetős vagy ingyenes-e a tartalom, hanem hogy a szolgáltató aktív vagy passzív szerepet játszik a kérdéses tartalommal kapcsolatban.⁴⁹ Az EUB egyértelműen megállapította, hogy mivel itt egy nyomtatott újság kiadója által a saját maga által készített tartalom online megjelenítéséről van szó, így az aktív szerep nem kérdőjelezhető meg. A nyomtatott újság online felületét ugyanakkor az EUB nem tartotta az „információs társadalommal összefüggő szolgáltatásnak”, így a második kérdésre nem adott választ.⁵⁰

Tobias Mc Fadden kontra Sony Music Entertainment Germany GmbH (2016)

Tobias Mc Fadden Németországban egy fény- és hangtechnikát áruló boltot működtetett, és a vásárlói jobb kiszolgálása érdekében ingyen WIFI-hálózathoz való hozzáférést is kínált számukra, amelyhez jelszóvédelem sem csatlakozott.⁵¹ 2010-ben a Sony Music hivatalosan jelezte számára, hogy egy jogvédett zeneszám volt elérhető a hálózaton. Mc Fadden bírósághoz fordult, kérve, hogy a német jogban ismeretes negatív nyilatkozatot (*negative Feststellungsklage*) állítsanak ki számára, amely megerősíti, hogy nem felelős a hálózat biztosításának nyújtásával megvalósuló jogsértésért, mivel a tartalom felett nem volt ellenőrzési jogosultsága. A Sony Music ellenkérelemmel élt, amelyben kártérítés nyújtása mellett kérte Mc Fadden közvetlen felelősségének megállapítását. Mivel Mc Fadden a nemzeti bíróság előtt nem jelent meg, a Sony Music ellenkérelmében foglaltakat elfogadták. Mc Fadden fellebbezett, és a nemzeti bíróság az EUB-hoz fordult – többek között – azzal, hogy a) az információs társadalommal összefüggő szolgáltatás-e a WIFI-hálózat

⁴⁸ A C-291/13. sz. Sotiris Papasavvas kontra O Fileleftheros Dimosia Etaireia Ltd és mások ügyben 2014. szeptember 11-én hozott ítélet, ECLI:EU:C:2014:2209.

⁴⁹ A C-291/13. sz. Sotiris Papasavvas kontra O Fileleftheros Dimosia Etaireia Ltd és mások ügyben 2014. szeptember 11-én hozott ítélet, ECLI:EU:C:2014:2209, [46].

⁵⁰ A C-291/13. sz. Sotiris Papasavvas kontra O Fileleftheros Dimosia Etaireia Ltd és mások ügyben 2014. szeptember 11-én hozott ítélet, ECLI:EU:C:2014:2209, [48].

⁵¹ A C-484/14. sz. Tobias Mc Fadden kontra Sony Music Entertainment Germany GmbH ügyben 2016. szeptember 15-én hozott ítélet, ECLI:EU:C:2016:689.

biztosítása; b) egyszerű továbbítás körébe tartozó szolgáltatás-e ez, és vonatkozik-e rá az Eker. irányelv 12. cikke; c) van-e jelentősége, hogy a szolgáltató az eredeti piaci profilja mellett kiegészítő szolgáltatásként nyújtja a WIFI-hálózathoz való hozzáférést; illetve d) kötelezheti-e a nemzeti bíróság a szolgáltatót, hogy a WIFI-hálózatot valamiféle védelemmel ellátva szolgáltatthassa csak.

Az EUB a kérdések kapcsán egyértelműen leszögezte, hogy a WIFI-hálózat biztosítása információs társadalommal összefüggő szolgáltatásnak minősül. Erre a negatív következtetés eszközével jutott, hiszen semmi sem zárja ki a fogalom definíciós elemei közül ezt – így jelen ügy a szabályozás tárgyi hatályának kiterjesztése miatt is jelentős. Ráadásul – jegyezte meg az EUB – elegendő az, hogy a szolgáltató az eredeti piaci profilja szerinti szolgáltatás népszerűsítése miatt kínálja a szolgáltatást,⁵² a fogalom megvalósulásához nem szükséges sem az, hogy ezért külön díjazást állapítson meg,⁵³ sem pedig az, hogy a hálózatot igénybe vevőkkel külön szerződéses jogviszony álljon fenn.⁵⁴

A felelősség kapcsán az EUB – korábbi álláspontját fenntartva – rávilágított, hogy a mentesülés az Eker. irányelv 12. cikkében foglaltak megvalósulása esetén fennáll.⁵⁵ Az EUB külön kiemelte, hogy az Eker. irányelv 14. cikkében foglalt mentesülési feltételek megvalósulása nem alkalmazható *mutatis mutandis* egy olyan ügyben, amelyben az Eker. irányelv 12. cikke szerinti egyszerű továbbítási szolgáltatásról van szó.⁵⁶ Témánk szempontjából kiemelten érdekes még a nemzeti bíróság hálózathoz való hozzáférési védelmének kérdése, amelyben az EUB (többségében) elfogadta Szpunar főtanácsnok indítványát.⁵⁷ Az EUB kijelentette, hogy – bár a nemzeti bíróság feladata a nemzeti jog és az EU-jog alapján az igazságszolgáltatás – a nemzeti bíróság által hipotetikusán javasolt három technikai megoldásból (a szolgáltatás megszüntetése,⁵⁸ jelszóvédelem⁵⁹ vagy általános forgalommonitorozási

⁵² A C-484/14. sz. Tobias Mc Fadden kontra Sony Music Entertainment Germany GmbH ügyben 2016. szeptember 15-én hozott ítélet, ECLI:EU:C:2016:689, [43].

⁵³ A C-484/14. sz. Tobias Mc Fadden kontra Sony Music Entertainment Germany GmbH ügyben 2016. szeptember 15-én hozott ítélet, ECLI:EU:C:2016:689, [41].

⁵⁴ A C-484/14. sz. Tobias Mc Fadden kontra Sony Music Entertainment Germany GmbH ügyben 2016. szeptember 15-én hozott ítélet, ECLI:EU:C:2016:689, [50].

⁵⁵ Ugyanakkor, ahogy Harkai István pontosan megjegyzi a döntést elemezve: „Kártérítés követelésére akkor is lehetőség van, ha a közvetítő szolgáltató kimentette a polgári jogi felelősségét.” Harkai István: *Az internet hatása a többszörözési és a nyilvánossághoz közvetítési jogra*. Szeged, Iurisperitus, 2021. 222.

⁵⁶ A C-484/14. sz. Tobias Mc Fadden kontra Sony Music Entertainment Germany GmbH ügyben 2016. szeptember 15-én hozott ítélet, ECLI:EU:C:2016:689, [65].

⁵⁷ A C-484/14. sz. Tobias Mc Fadden kontra Sony Music Entertainment Germany GmbH ügyben Szpunar főtanácsnok indítványa, ECLI:EU:C:2016:170, [125–150].

⁵⁸ A C-484/14. sz. Tobias Mc Fadden kontra Sony Music Entertainment Germany GmbH ügyben 2016. szeptember 15-én hozott ítélet, ECLI:EU:C:2016:689, [89].

⁵⁹ A C-484/14. sz. Tobias Mc Fadden kontra Sony Music Entertainment Germany GmbH ügyben 2016. szeptember 15-én hozott ítélet, ECLI:EU:C:2016:689, [99].

kötelezettség⁶⁰) csak a jelszóvédelem állhatja ki a jogszerűség próbáját.⁶¹ Ám az is csak akkor, ha a jelen esetben ütköző három alapjog kellő módon van kiegyensúlyozva a nemzeti bíróság által, azaz a véleménynyilvánítás szabadsága, az üzleti tevékenység szabadságához való jog és a szellemi tulajdonhoz való jog mindegyike érvényre jut.⁶² Mindennek a folyamatos technológiai fejlődés kapcsán megvalósuló nehézségét Ciarán Burke és Alexandra Molitorisová úgy érzékeltette: „ez a kapj el, ha tudsz játék”.⁶³ Martin Husovec ennél is tovább ment, és azt állította, hogy az EUB – a saját „keretezési” (*framing*) problémájából adódóan – ezzel egy újabb lukat fűrt a „biztonságos kikötő” védelmi paradigmájába.⁶⁴

Eva Glawischnig-Piesczek kontra Facebook Ireland Limited (2019)

A Glawischnig-Piesczek-ügyben⁶⁵ az Eker. irányelv egy másik pontjával, a 15. cikkel kapcsolatban kellett állást foglalnia az EUB-nak. Míg korábban elsődlegesen a fentebb vizsgált L'Oréal-, de a két SABAM-ügyben⁶⁶ is az EUB arra jutott, hogy az általános nyomon követés nem elvárás a szolgáltatók felé, úgy tűnik, hogy a kérdés kapcsán jelen ügyben kisebb iránymódosítás figyelhető meg. Az ügyben Eva Glawischnig-Piesczek osztrák képviselőnőről rágalmazó szöveg jelent meg a Facebookon, amely mellé a fényképét is csatolták. Az érintett nem csupán az adott tartalom eltávolítását, hanem minden hasonló (tartalmában azonos értelmű) tartalom eltávolítását kérte a szolgáltatótól. A nemzeti bíróság utasította a szolgáltatót nem csupán az inkriminált tartalom eltávolítására, hanem mindazon hasonló tartalmakéra is, amelyeket a felperes az alperes tudomására hoz. A nemzeti bíróság ugyanakkor az EUB-hoz fordult – többek között – azzal kapcsolatban, hogy az Eker. irányelv 15. cikke a) lehetővé teszi-e azt, hogy az NTDS alkalmazása nemcsak az adott tartalomra, hanem az esetlegesen hasonló, megosztott tartalmakra is

⁶⁰ A C-484/14. sz. Tobias Mc Fadden kontra Sony Music Entertainment Germany GmbH ügyben 2016. szeptember 15-én hozott ítélet, ECLI:EU:C:2016:689, [87].

⁶¹ Szpunar főtanácsnok az indítványában mindhárom módszer jogszerűségét megkérdőjelezte.

⁶² Bernd Justin Jütte: CJEU Sheds Light on Liability for Operators of Open Wi-Fi Networks. *European Law Blog*, 2016. szeptember 28.

⁶³ Ciarán Burke – Alexandra Molitorisová: What Does It Matter Who is Browsing? ISP Liability and the Right to Anonymity. *Journal of Intellectual Property, Information Technology and E-Commerce Law*, 8. (2017), 3. 241.

⁶⁴ Martin Husovec: Hole Cap! CJEU Drills (Yet) Another Hole in the E-Commerce Directive's Safe Harbors. *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, 12. (2017), 2. 125.

⁶⁵ A C-18-18. sz. Eva Glawischnig-Piesczek kontra Facebook Ireland Limited ügyben 2019. október 3-án hozott ítélet, ECLI:EU:C:2019:821.

⁶⁶ A C-70/10. sz. Scarlet Extended SA kontra Société belge des auteurs, compositeurs et éditeurs SCRL (SABAM) ügyben 2011. november 24-én hozott ítélet, ECLI:EU:C:2011:771; A C-360/10. sz. Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (SABAM) kontra Netlog NV ügyben 2012. február 16-án hozott ítélet, ECLI:EU:C:2012:85.

vonatkozzon; b) amennyiben a válasz igenlő, milyen feltételei vannak a hasonlóság megállapításának; c) lehetővé teszi-e, hogy ne csak az adott országon belül rójon ilyen követelményt a szolgáltatóra a nemzeti joganyag vagy bíróság; illetve d) ezen kötelezések nem ütköznek-e az „általános monitorozási kötelezettség” tilalmába.

Az EUB döntésében kiemelte, hogy „az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokat mind gyorsaság, mind földrajzi kiterjedés jellemzi”,⁶⁷ és „fennáll annak a tényleges veszélye, hogy a korábban jogellenesnek minősített információt e hálózat más felhasználója újból létrehozza és megosztja”.⁶⁸ Mindezek alapján az EUB azt állapította meg, hogy a tagállamoknak lehetőségük van nem csupán azt előírni, hogy az adott tartalom kerüljön eltávolításra, hanem az esetlegesen hasonló, megosztott tartalmakra vonatkozóan is megállapíthatnak ilyen előírásokat. Ezen döntés indoka, hogy amennyiben a tiltás csak egy adott tartalomra vonatkozna, „hatásai könnyen megkerülhetők lennének olyan üzenetek tárolása révén, amelyek minimális mértékben térnek el a korábban jogellenesnek nyilvánított üzenetektől”,⁶⁹ és így a sérelmet szenvedett félnek újabb és újabb eljárásokat kellene indítania minden esetben.

Kiemelte ugyanakkor az EUB, hogy az ilyen tartalmak eltávolítása – a nemzeti bíróság megállapításával ellentétben – nem csupán a sérelmet szenvedett fél jelzése esetén kell hogy megtörténjen, hiszen ebben az esetben rá indokolatlan terhet helyezne a jogalkotó vagy a jogalkalmazó. Az azonosság megállapításához a tartalmakat kell összehasonlítani, és nem csupán a szavakat, ám ez csak úgy várható el, ha a szolgáltató „nem kényszerül önálló értékelésre a tartalmat illetően”,⁷⁰ ugyanis ebben az esetben rá kerülne indokolatlan teher. Mivel e fentiek automatizált eszközökkel megvalósíthatók, ezért az ütköző alapjogok kiegyensúlyozását is megfelelőnek ítélte az EUB,⁷¹ másrészt pedig – hivatkozva az Eker. irányelv 47. cikkére – összefoglalóan kijelentette, hogy az eseti monitorozás előírása nem áll ellentétben az Eker. irányelv 15. cikkében foglalt tilalommal.⁷² Az extraterritoriális

⁶⁷ A C-18-18. sz. Eva Glawischnig-Piesczek kontra Facebook Ireland Limited ügyben 2019. október 3-án hozott ítélet, ECLI:EU:C:2019:821, [3].

⁶⁸ A C-18-18. sz. Eva Glawischnig-Piesczek kontra Facebook Ireland Limited ügyben 2019. október 3-án hozott ítélet, ECLI:EU:C:2019:821, [36].

⁶⁹ A C-18-18. sz. Eva Glawischnig-Piesczek kontra Facebook Ireland Limited ügyben 2019. október 3-án hozott ítélet, ECLI:EU:C:2019:821, [41].

⁷⁰ A C-18-18. sz. Eva Glawischnig-Piesczek kontra Facebook Ireland Limited ügyben 2019. október 3-án hozott ítélet, ECLI:EU:C:2019:821, [46].

⁷¹ A kérdés bonyolultságát jelzi, hogy egyes kommentárok a fenti döntés kapcsán az aktív/passzív megkülönböztetés jogi „halálát” vizionálták. Andrea Andolina – Andrea Tuninetti Ferrari: Court of Rome and CJEU again on Internet Service Providers’ Liability: Two Days of Ordinary (Dis) harmonization. *Lexology*, 2020. január 27.

⁷² A C-18-18. sz. Eva Glawischnig-Piesczek kontra Facebook Ireland Limited ügyben 2019. október 3-án hozott ítélet, ECLI:EU:C:2019:821, [34].

hatály vonatkozásában⁷³ az EUB megállapította, hogy az Eker. irányelv nem tartalmaz tiltást ezzel kapcsolatban, így a nemzeti joganyag kötelezheti a szolgáltatót az országhatáron túl érvényesülő tiltásra is „a releváns nemzetközi jog keretein belül”.⁷⁴ A jogosan felmerülő kérdést Joan Barata így összegzi: „Mely nemzetközi jogi szabványok teszik lehetővé az azonosítást és a tartalom globális betiltását egyetlen állam ítélete alapján?”⁷⁵

A fentiek – akármennyire is hivatkozik az EUB az Eker. irányelv 47. cikkére – inkább tűnnek általános monitorozásnak, mint egyedi esetnek. Ahogy mindezek alapján tanulmánya konklúziójában Gyetván Dorina megfogalmazta: „Az ítéletekben megfogalmazott érvek összességükben elég aggasztó képet festenek az általános nyomon követés tilalmának értelmezésével, érvényesülésével kapcsolatban.”⁷⁶

Frank Peterson kontra Google LLC és mások és Elsevier Inc. kontra Cyando AG (2021)

Jelen ügyben a YouTube-ra (amelynek tulajdonosa a Google) és az Uploadedre (amelynek tulajdonosa az Elsevier) kerültek fel szerzői jogokat sértő tartalmak, és az EUB-nak ezekkel kapcsolatban kellett a német bíróság kérdéseire előzetes eljárás keretében válaszolnia.⁷⁷ Az EUB álláspontja szerint – megerősítve korábbi döntéseit – a szolgáltatók kapcsán az alábbi kérdéseket kell vizsgálni: a) a szolgáltató bevezetett-e megfelelő technológiai intézkedéseket, amelyekről elvárható, hogy hitelesen és hatékonyan ellensúlyozzák a szerzői jogsértéseket a platformján; b) a szolgáltató részt vesz-e a nyilvánosság számára illegálisan közzétett védett tartalom kiválasztásában; c) a szolgáltató kifejezetten biztosít-e eszközöket az ilyen tartalmak illegális megosztására és d) az üzemeltető tudatosan támogatja az ilyen megosztást, például egy olyan pénzügyi modell elfogadásával, amely arra ösztönzi

⁷³ Annak alátámasztására, hogy a médiajog területén milyen módon függnek össze a kérdések, az extraterritorialitás és az elfeledtetéshez való jog (*right to be forgotten*, RTBF) kapcsán lásd Lános Petra Lea: Az elfeledtetéshez való jog és az extraterritorialitás kérdései. In *Medias Res*, 6. (2017), 2. 365–370.

⁷⁴ A C-18-18. sz. Eva Glawischnig-Piesczek kontra Facebook Ireland Limited ügyben 2019. október 3-án hozott ítélet, ECLI:EU:C:2019:821, [53].

⁷⁵ Joan Barata: The Digital Services Act and Its Impact on the Right to Freedom of Expression: Special Focus on Risk Mitigation Obligations. *Plataforma por la Libertad de Información*, 2021. június 22. 14.

⁷⁶ Gyetván Dorina: Az általános nyomon követési kötelezettség mint a közvetítő szolgáltatók felelősségének jövője? In Fazekas Marianna (szerk.): *Jogi tanulmányok 2021*. Budapest, Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola, 2021. 299–315.

⁷⁷ A C-682/18. és a C-683/18. sz. Frank Peterson és Elsevier Inc. kontra Google LLC és társai egyesített ügyekben 2021. június 22-én hozott ítélet, ECLI:EU:C:2021:503.

a felhasználókat, hogy platformjukon keresztül illegálisan közöljék a védett tartalmat a nyilvánossággal?⁷⁸

Fontos kiemelni, hogy az EUB a kérdés vizsgálata során a szerzői jogi irányelv 17. cikkével⁷⁹ nem foglalkozott, bár detektálta a kapcsolódási pontokat.⁸⁰ Az EUB álláspontja szerint pusztán sem az a tény, hogy illegális tartalom található meg a szolgáltató oldalain, sem az, hogy „általános tudomása” lehetett arról, hogy jogellenes tartalmak megosztására is használható a szolgáltatás, sem pedig az önmagában nem alapozza meg a felelősséget, hogy a szolgáltató nyereséget kíván realizálni a tevékenységéből.⁸¹ A tényleges tudomás kapcsán az EUB megerősítette, hogy „tisztában kell lennie olyan tényekkel vagy körülményekkel, amelyekből az illegális tevékenység vagy információ nyilvánvaló, és ez konkrét illegális információkra és tevékenységekre utal.”⁸² Az EUB álláspontja szerint a bejelentéseknek elegendő információt kell tartalmazniuk ahhoz, hogy az adott platform üzemeltetője részletes jogi vizsgálat nélkül meggyőződhesen arról, hogy a tartalom jogellenes, és hogy a tartalom eltávolítása összeegyeztethető a véleménynyilvánítás szabadságával.⁸³ Ez az állítás azonban ellentmondásban van az EJEB Tamiz kontra Egyesült Királyság-ügyben hozott döntésével,⁸⁴ így az összhang biztosítása bizonyosan a következő időszakra marad majd.

Összefoglaló

Ahogy láthattuk, az EUB gyakorlata az Eker. irányelvvel kapcsolatban széles palettát foglal magába. Az EUB fontos pontosító állításokat tett az információs társadalommal összefüggő szolgáltatás fogalmával kapcsolatban, amikor kijelentette, hogy akár a keresőmotor-szolgáltatás, akár az online piactér, akár a WIFI-hálózat biztosítása a fogalom és így a szabályozás hatálya alá tartozik. Ráadásul utóbbi esetben a negatív következtetés eszközét használta az EUB, ezzel mintegy kiterjesztve a szabályozás tárgyi hatályát.

⁷⁸ A C-682/18. és a C-683/18. sz. Frank Peterson és Elsevier Inc. kontra Google LLC és társai egyesített ügyekben 2021. június 22-én hozott ítélet, ECLI:EU:C:2021:503, [84].

⁷⁹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/790 irányelve (2019. április 17.) a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg). L 130/92 (2019. május 17.) 92–125.

⁸⁰ A C-682/18. és a C-683/18. sz. Frank Peterson és Elsevier Inc. kontra Google LLC és társai egyesített ügyekben 2021. június 22-én hozott ítélet, ECLI:EU:C:2021:503, [59].

⁸¹ A C-682/18. és a C-683/18. sz. Frank Peterson és Elsevier Inc. kontra Google LLC és társai egyesített ügyekben 2021. június 22-én hozott ítélet, ECLI:EU:C:2021:503, [86].

⁸² A C-682/18. és a C-683/18. sz. Frank Peterson és Elsevier Inc. kontra Google LLC és társai egyesített ügyekben 2021. június 22-én hozott ítélet, ECLI:EU:C:2021:503, [112].

⁸³ Colette Brady – Darragh Larkin: CJEU Rules on Liability of Internet Platforms for User Uploads. *William Fry*, 2021. július 15.

⁸⁴ Tamiz v. United Kingdom, no. 3877/14, 2017. szeptember 19-i ítélet.

Idetartozik szintén, hogy az EUB az Eker. irányelv 3. cikk (1) alapján egyértelműen megállapította, hogy a nemzeti szabályozás állapíthat meg polgári jogi felelősséget az „információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokkal” kapcsolatban, hiszen ezt a megoldást az Eker. irányelv semmilyen módon nem zárja ki. Mindezek mellett az EUB döntéseiben végig következetesen fenntartotta azt az álláspontját a szolgáltatók aktív vagy passzív szerepével kapcsolatban, hogy csak és kizárólag a semleges, passzív típusú szolgáltatók felelősség alóli mentesülése képzelhető el a szabályozás alkalmazása során.

Az utolsó jelentős kérdés, amellyel az EUB foglalkozott – és amellyel kapcsolatban az EJEB-nek még nincs kifejeződött álláspontja –, az általánosan monitorozási kötelezettség tilalmának Eker. irányelv 15. cikkében foglalt kérdése. Ezzel kapcsolatban ugyanakkor meg kell említeni, hogy úgy tűnik, az EUB a 2011-es L'Oréal-ügy és a 2019-es Eva Glawischnig-Piesczek-ügy között eltelt időben kisebb iránymódosítást fogalmazott meg, és bár az eseti monitorozásra hivatkozott, mégis inkább az ügyet elemezve úgy tűnik, mintha elfordult volna az általános monitorozás elfogadásának irányába.

Fentiek alapján egyértelműen kijelenthető, hogy az EUB joggyakorlata jelentős mértékben hozzájárul az Eker. irányelv szabályainak pontosabb megértéséhez és ahhoz, hogy az internet – mint komplex, folyamatosan változó ökoszisztéma – és az online platformok felelősségi kérdései biztosabb lábakon álljanak a nemzeti bíróságok gyakorlatában is.

Contribution of the Court of Justice of the European Union to a Better Understanding of the Liability and Monitoring Issues of Online Platforms

Abstract

Section 4 of the e-Commerce Directive in 2000 established important rules on the liability of intermediary service providers for infringing content, but over the last twenty years it has become clear that the details are not sufficiently delineated. This concerns the concept of information society service as well as issues related to the general monitoring of the uploaded content. The article follows the case law and role of the Court of Justice of the European Union on this issue, as the CJEU has made a significant contribution to help the Digital Services Act (DSA) – Digital Markets Act (DMA) package presented in 2020 in a more modern direction concerning liability issues.

Felhasznált irodalom

- A C-18-18. sz. Eva Glawischnig-Piesczek kontra Facebook Ireland Limited ügyben 2019. október 3-án hozott ítélet, ECLI:EU:C:2019:821.
- A C-236/08. sz. Google France SARL és Google Inc. kontra Louis Vuitton Malletier SA, a C-237/08. sz. Google France SARL kontra Viaticum SA és Luteciel SARL, és a C-238/08. sz. Google France SARL kontra Centre national de recherche en relations humaines (CNRRH) SARL és társai egyesített ügyekben 2010. március 23-án hozott ítélet, ECLI:EU:C:2010:159.

- A C-291/13. sz. Sotiris Papisavvas kontra O Fileleftheros Dimosia Etaireia Ltd és mások ügyben 2014. szeptember 11-én hozott ítélet, ECLI:EU:C:2014:2209.
- A C-314/12. sz. UPC Telekabel Wien GmbH kontra Constantin Film Verleih GmbH és Wega Filmproduktionsgesellschaft mbH ügyben 2014. március 27-én hozott ítélet, ECLI:EU:C:2014:192.
- A C-324/09. sz. L'Oréal SA és mások kontra eBay International AG és mások ügyben 2011. július 12-én hozott ítélet, ECLI:EU:C:2011:474.
- A C-360/10. sz. Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (SABAM) kontra Netlog NV ügyben 2012. február 16-án hozott ítélet, ECLI:EU:C:2012:85.
- A C-484/14. sz. Tobias Mc Fadden kontra Sony Music Entertainment Germany GmbH ügyben 2016. szeptember 15-én hozott ítélet, ECLI:EU:C:2016:689.
- A C-484/14. sz. Tobias Mc Fadden kontra Sony Music Entertainment Germany GmbH ügyben Szpunar főtanácsnok indítványa, ECLI:EU:C:2016:170.
- A C-682/18. és a C-683/18. sz. Frank Peterson és Elsevier Inc. kontra Google LLC és társai egyetített ügyekben 2021. június 22-én hozott ítélet, ECLI:EU:C:2021:503.
- A C-70/10. sz. Scarlet Extended SA kontra Société belge des auteurs, compositeurs et éditeurs SCRL (SABAM) ügyben 2011. november 24-én hozott ítélet, ECLI:EU:C:2011:771.
- Andolina, Andrea – Andrea Tuninetti Ferrari: Court of Rome and CJEU again on Internet Service Providers' Liability: Two Days of Ordinary (Dis)harmonization. *Lexology*, 2020. január 27. Online: <https://bit.ly/3OdzsY7>
- Az Európai Parlament és a Tanács 2000/31/EK irányelve (2000. június 8.) a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól („Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv”), L 178/1 (2000. július 17.). 0001–0016.
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/790 irányelve (2019. április 17.) a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg). L 130/92 (2019. május 17.). 92–125.
- Barata, Joan: The Digital Services Act and Its Impact on the Right to Freedom of Expression: Special Focus on Risk Mitigation Obligations. *Plataforma por la Libertad de Información*, 2021. június 22. Online: <https://bit.ly/3z9WIHG>
- Bardarova, Snezana: Comparison Between the European Court of Justice and European Court of Human Rights. *SSRN Paper*, 2013. június 18. Online: <https://doi.org/10.2139/ssrn.2281215>
- Bartóki-Gönczy Balázs – Koltay András – Papp János Tamás – Sorbán, Kinga: Általános kérdések – Áttekintés. In Czékmann Zsolt – Barzó Tímea – Csák Csilla (szerk.): „*Gondolatok köztete*”. A közösségi média személyiségvédelemmel összefüggő kihívásai és szabályozása az egyes államokban. Miskolc, Miskolci Egyetemi Kiadó, 2021. 11–37.
- Bayer, Judit: Rights and Duties of Online Platforms. In Judit Bayer – Bernd Holznagel – Päivi Korpisaari – Lorna Woods (szerk.): *Perspectives on Platform Regulation*. Baden-Baden, Nomos Verlagsgesellschaft, 2021. 25–46. Online: <https://doi.org/10.5771/9783748929789>
- Bertolini, Andrea: *Liability of Online Platforms*. Brussels, European Parliamentary Research Service, 2021.
- Brady, Colette – Darragh Larkin: CJEU Rules on Liability of Internet Platforms for User Uploads. *William Fry*, 2021. július 15. Online: <https://bit.ly/3PvN6qx>
- Burke, Ciarán – Alexandra Molitorisová: What Does It Matter Who is Browsing? ISP Liability and the Right to Anonymity. *Journal of Intellectual Property, Information Technology and E-Commerce Law*, 8. (2017), 3.

- Communications Decency Act (CDA), Pub. L. No. 104-104 (Tit. V), 110 Stat. 133 (1996. február 8.).
- Daka Marija: *Az Emberi Jogok Európai Egyezménye és az Európai Unió alapjogvédelmi rendszerének összefüggései – konvergencia és divergencia az európai jogi térben*. Doktori értekezés. Pécs, Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola, 2020. Online: <https://bit.ly/3PvpVwH>
- De Burca, Gráinne: After the EU Charter of Fundamental Rights: The Court of Justice as a Human Rights Adjudicator? *Maastricht Journal of European & Competition Law*, 20. (2013), 2. 168–184. Online: <https://doi.org/10.1177/1023263X1302000202>
- Delfi AS v. Estonia, no. 64569/09, 2015. június 16-i ítélet, [85].
- De Streel, Alexandre – Elise Defreyne – Herve Jacquemin – Michele Ledger – Alejandra Michel: *Online Platforms' Moderation of Illegal Content Online. Law, Practices and Options for Reform*. Study for the Committee on Internal Market and Consumer Protection, Policy Department for Economic, Scientific and Quality of Life Policies. Luxembourg, European Parliament, 2020.
- Európai Bizottság: *Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a digitális ágazat vonatkozásában a megtámadható és méltányos piacokról (digitális piacokról szóló jogszabály)*. COM(2020)842 végleges (2020. december 15.).
- Európai Bizottság: *Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a digitális szolgáltatások egységes piacáról (digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály) és a 2000/31/EK irányelv módosításáról*. COM(2020)825 végleges (2020. december 15.).
- Filatova-Bilous, Natalia: Once again Platform Liability: on the Edge of the ‘Uber’ and ‘Airbnb’ Cases. *Internet Policy Review*, 10. (2021), 2. Online: <https://doi.org/10.14763/2021.2.1559>
- Gilbert, Kirsten: L’Oréal v. eBay: ECJ Judgment. *SCL*, 2011. július 12. Online: www.scl.org/news/2165-l-or-al-v-ebay-ecj-judgment
- Gosztonyi Gergely: Az Európai Unió új digitális rendeletcsomagjának irányai. In Peres Zsuzsanna – Bathó Gábor (szerk.): *Ünnepi tanulmányok a 80 éves Máthé Gábor tiszteletére. Labor est etiam ipse voluptas*. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó, 2021. 405–418.
- Gyetzán Dorina: Az általános nyomon követési kötelezettség mint a közvetítő szolgáltatók felelősségének jövője? In Fazekas Marianna (szerk.): *Jogi tanulmányok 2021*. Budapest, Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola, 2021. 299–313.
- Harkai István: *Az internet hatása a többszörözési és a nyilvánosságához közvetítési jogra*. Szeged, Iurisperitus, 2021.
- Husovec, Martin: HoleY Cap! CJEU Drills (Yet) Another Hole in the E-Commerce Directive’s Safe Harbors. *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, 12. (2017), 2. 115–125. Online: <https://doi.org/10.1093/jiplp/jpw203>
- Imbarlina, Elizabeth: The Roles and Relationship between the Two European Courts in Post-Lisbon EU Human Rights Protection. *Jurist*, 2013. szeptember 12. Online: <https://bit.ly/3o5R0Lc>
- Joined Cases C-236/08, C-237/08 & C-238/08, Google France SARL v. Louis Vuitton Malletier SA. *Harvard Law Review*, 124. (2010), 2. 648–655.
- Jütte, Bernd Justin: CJEU Sheds Light on Liability for Operators of Open Wi-Fi Networks. *European Law Blog*, 2016. szeptember 28. Online: <https://bit.ly/3PcAIw8>
- Láncos Petra Lea: Az elfeledtetéshez való jog és az extraterritorialitás kérdései. *In Medias Res*, 6. (2017), 2. 361–371.
- L’Oréal SA v. eBay International AG [2009] RPC 21, [2009] ETMR 53, [2009] EWHC 1094 (Ch), [277].

- Madiega, Tambiama: *Reform of the EU Liability Regime for Online Intermediaries. Background on the Forthcoming Digital Services Act*. European Parliamentary Research Service, 2020. május. Online: <https://bit.ly/3aGDTx9>
- Nádori Péter: Delfi AS v. Észtország: strasbourgi döntés a névtelen kommentekért viselt szolgáltatói felelősségről. *Infokommunikáció és Jog*, 10. (2013), 56. 131–140.
- Nádori Péter: Úton a tömeges internetes szólás jogi megítélésének új megközelítése felé. A strasbourgi Nagykamara ítélete a Delfi-ügyben. *In Medias Res*, 8. (2019), 2. 343–366.
- Oster, Jan: *European and International Media Law*. Cambridge, Cambridge University Press, 2017.
- Peguera, Miquel: The DMCA Safe Harbors and Their European Counterparts: A Comparative Analysis of Some Common Problems. *Columbia Journal of Law & the Arts*, 32. (2009), 4. 481–512.
- Pollicino, Oreste: Judicial Protection of Fundamental Rights in the Transition from the World of Atoms to the Word of Bits: the Case of Freedom of Speech. *European Law Journal*, 25. (2019), 2. 155–168. Online: <https://doi.org/10.1111/eulj.12311>
- Riefa, Christine: The End of Internet Service Providers Liability as we Know it – Uncovering the Consumer Interest in CJEU Case C-324/09 (L'Oréal/eBay). *Journal of European Consumer and Market Law*, 1. (2012), 2. 104–111. Online: <https://doi.org/10.1007/s13590-012-0006-x>
- Romero-Moreno, Felipe: 'Notice and Staydown' and Social Media: Amending Article 13 of the Proposed Directive on Copyright. *International Review of Law, Computers & Technology*, 33. (2019), 2. 187–210. Online: <https://doi.org/10.1080/13600869.2018.1475906>
- Strömbäck, Per: Good Samaritan Paradox Paradox. *Netopia*, 2020. június 12. Online: www.netopia.eu/good-samaritan-paradox-paradox/
- Szabó Sarolta: Alapvető jogok védelme és az Európai Unió nemzetközi magánjoga. *Iustum Aequum Salutare*, 10. (2014), 2. 49–60.
- Szőke Gergely László: A közösségi oldalak szabályozási problémái. In Kis Kelemen Bence – Mohay Ágoston (szerk.): *A technológiai fejlődés jogi kihívásai*. Pécs, Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, 2021.
- Tamiz v. United Kingdom, no. 3877/14, 2017. szeptember 19-i ítélet.
- The Digital Millennium Copyright Act (DMCA), Pub. L. 105-304, 112 Stat. 2860 (1998. október 28.).
- Van Hoboken, Joris – João Pedro Quintais – Joost Poort – Nico van Eijk: *Hosting Intermediary Services and Illegal Content Online. An Analysis of the Scope of Article 14 ECD in Light of Developments in the Online Service Landscape: Final Report*. Luxembourg, European Commission, 2018.
- Wang, Faye Fangfei: *Site-blocking Orders in the EU: Justifications and Feasibility*. 14th Annual Intellectual Property Scholars Conference (IPSC), Boalt Hall School of Law, University of California, Berkeley, 2014. augusztus 7–8. Online: <https://bit.ly/3aH7C8W>
- Wendehorst, Christiane: Platform Intermediary Services and Duties under the E-Commerce Directive and the Consumer Rights Directive. *Journal of European Consumer and Market Law*, 5. (2016), 1. 30–33.
- Zódi Zsolt: Az Európai Unió digitális szolgáltatásokról és digitális piacokról szóló új rendelettervezetei. *Gazdaság és Jog*, 29. (2021), 1. 12–14.